

ПАВЛО СТЕПАНОВИЧ СОХАНЬ

14 червня 2013 р. на 87-му році пішов з життя Павло Степанович Сохань – видатний історик-славіст, джерелознавець, археограф.

Павло Степанович народився 18 листопада 1926 року в селі Новоіванівці Білопільського району Сумської області. У 1943-1951 рр. майбутній вчений служив у лавах Радянської армії. Як учасник Великої Вітчизняної війни був нагороджений орденом Вітчизняної Війни та 13 медалями.

Становлення Павла Степановича як історика відбувалося у Харкові. У 1953 р. він з відзнакою закінчив заочне навчання у Харківському педагогічному інституті імені Г. С. Сковороди, де водночас працював спочатку лаборантом, а згодом викладачем та завідуючим навчальною частиною.

Після переїзду до Києва П. С. Сохань навчався в аспірантурі Інституту історії АН УРСР, де у 1963 р. захистив кандидатську дисертацію, присвячену революційній діяльності Г. М. Димитрова. У 1974 р. там же відбувся захист його докторської дисертації на тему «Економічне, науково-технічне і культурне співробітництво СРСР і НРБ і участь у ньому Української РСР (1944–1970 рр.)».

В Інституті історії АН УРСР П. С. Сохань пройшов шлях від молодшого наукового співробітника до завідувача відділом міжнародних зв'язків України і заступника директора інституту з наукової роботи. Після відновлення роботи Археографічної комісії у жовтні 1987 р. Павло Степанович очолив цю комісію.

1981 р. йому було присвоєно звання професора, 1997 р. – звання заслуженого діяча науки і техніки України.

Довгий час П. С. Сохань був членом Комісії істориків СРСР – Болгарія (з 1991 р. Комісії істориків Україна – Болгарія), заступником голови Українського комітету Міжнародної асоціації із вивчення і поширення слов'янських культур при ЮНЕСКО, заступником голови Українського комітету славістів. Понад 20 років він працював заступником голови правління Українського відділення радянсько-болгарської дружби. З 1991 р. вчений був обраний президентом Товариства «Україна–Болгарія».

У 1985 р. П. С. Соханя обрано членом-кореспондентом АН УРСР.

Павло Степанович був відзначений Почесною грамотою Президії Верховної Ради УРСР, орденом Ярослава Мудрого, болгарськими нагородами – орденом Кирила і Мефодія I ступеня та п'ятьма медалями. Він – лауреат Державної премії УРСР у галузі науки і техніки (двічі), премії Президії АН УРСР імені Д. З. Мануїльського, премії НАН України імені М. С. Грушевського.

З 1991 р. Павло Степанович очолив заснований ним Інститут української археології та джерелознавства імені М. С. Грушевського НАН України (м. Київ). Саме під його керівництвом Інститут української археології та джерелознавства пройшов складний етап свого становлення.

Високої оцінки заслуговує невтомна діяльність П. С. Соханя з організації місцевих відділень та осередків Інституту у Львові, Харкові, Чернігові, Запоріжжі, Миколаєві, Херсоні, Хмельницькому.

Завдяки зусиллям П. С. Соханя налагоджено плідне співробітництво Інституту з іншими науково-дослідними інституціями України, а також з зарубіжними українознавчими центрами (Українським науковим інститутом Гарвардського університету, Канадським інститутом українських студій, Східноєвропейським інститутом імені В. Липинського тощо).

Неодноразово у своїх публічних виступах та безпосередній організаційній діяльності Павло Степанович визначав напрями роботи Інституту української археографії та джерелознавства. Одним з пріоритетних напрямів стало видання документів з історії національного державотворення, національно-визвольних рухів XVI–XX століть, історії суспільно-політичної думки, історії історичної науки, творчої та епістолярної спадщини видатних політичних і культурних діячів України. За його ініціативи та підтримки було розроблено Державну програму «Архівна та рукописна україніка». Інститут видав більше 500 збірок документів і матеріалів, зокрема багатотомне видання творів М. С. Грушевського, Д. І. Яворницького, Д. І. Багалія тощо. У більшості археографічних видань інституту Павло Степанович був головою редакційної колегії. За його підтримки фахівцями інституту підготовлено низку методичних рекомендацій щодо підготовки публікацій окремих груп джерел.

Перу П. С. Соханя належить більше 400 (одноосібних та у співавторстві) праць зі славістики, археографії та джерелознавства. Він був головним редактором «Українського археографічного щорічника» (Нова серія) та фахового видання «Наукові записки. Збірник праць молодих вчених та аспірантів», членом редколегії журналу «Східний світ» і наукової ради «Українського історичного журналу».

Двадцять років він очолював Спеціалізовану раду по захисту докторських та кандидатських дисертацій. П. С. Сохань – засновник наукової школи істориків джерелознавців, археографів. Під його керівництвом захищено більше 50 докторських і кандидатських дисертацій.

Павло Степанович вів активну громадську роботу як президент Товариства «Україна – Болгарія». Він був обраний академіком Міжнародної слов'янської академії наук, почесним членом Болгарського філологічного товариства, дійсним членом Наукового товариства імені Шевченка у Львові.

Павло Степанович Сохань був не лише Вченим з великої букви, а і Людиною з великої букви. Він завжди допомагав молодим науковцям. Пам'ятаю його підтримку під час обговорення теми моєї докторської дисертації на засіданні Вченої Ради Інституту української археографії та джерелознавства.

Павло Степанович залишиться у пам'яті всіх, хто його особисто знав, доброзичливою і справедливою людиною. Він органічно не терпів фальші, особливо у людських стосунках.

Українська історична наука понесла велику втрату. Ми будемо завжди пам'ятати талановитого сина землі Слобідської.

О. М. Богданина